

GRUNDNOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Genoptagelse af OECD-forhandlinger om en international aftale om forbud mod subsidier til skibsbygning

Resumé

Inden for rammerne af OECD har man i en årrække forsøgt at nå til enighed om en international aftale om overholdelse af normale konkurrencevilkår i skibsbygningsindustrien. Seneste forsøg på at nå en aftale forliste i 2005, hvorefter forhandlingerne blev midlertidigt afbrudt. I lyset af den økonomiske krise, som har ramt skibsindustrien meget hårdt, kan der imidlertid være grundlag for at genoptage forhandlingerne i OECD. Formålet med en OECD-aftale vil være at opnå lige og gennemsigtige konkurrencevilkår i skibsbygningsindustrien.

1. Baggrund og indhold

Skibsbygningsindustrien har traditionelt været præget af overkapacitet og lave priser på det globale marked, som bl.a. tilskrives anvendelsen af konkurrenceforvridende statsstøtte. I OECD har man siden begyndelsen af 1990'erne arbejdet på indgåelse af en international aftale om overholdelse af normale konkurrencevilkår i den kommercielle skibsbygnings- og skibsreparationsindustri. Det lykkedes i 1994 at nå til en aftale, der imidlertid ikke blev ratificeret på grund af modstand i den amerikanske kongres. Derfor har centrale aktører løbende søgt at nå til enighed om en ny aftale uden amerikansk deltagelse, idet USA's andel af det globale skibsbygningsmarked er meget beskedent (omkring 2 pct.).

Seneste forsøg på at nå til enighed om en aftale i OECD (uden amerikansk deltagelse) forliste tilbage i 2005, og forhandlingerne blev midlertidigt afbrudt. Siden 2005 har formanden for skibsbygningsarbejdsgruppen i OECD gennemført uformelle bilaterale konsultationer med centrale parter (Japan, Korea, Kina og EU) med henblik på genoptagelse af forhandlingerne. I lyset af den økonomiske krise, som har ramt skibsbygnings- og værftsindustrien meget hårdt, kan der være et fornyet grundlag for at genoptage forhandlingerne med henblik på indgåelse af en aftale om overholdelse af normale konkurrencevilkår i skibsbygningsindustrien.

Hovedelementerne i en kommende aftale ventes at være:

- 1) Et generelt forbud mod subsidier, som dog evt. tillader visse former for støtte under kontrollerede forhold.
- 2) En mekanisme, der fastsætter vilkårene for prisfastsættelsen på nybygning af skibe, herunder at priserne skal være omkostningsbestemte.
- 3) Sanktionsmuligheder, såfremt reglerne overtrædes.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres i sagen.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen har ikke taget stilling til nærhedsprincippet i sagen. Regeringen finder, at internationale handelspolitiske regler om forbud mod subsidiering af skibsbygning vil være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Spørgsmålet om evt. genoptagelse af forhandlingerne om en OECD-aftale om forbud mod subsidier til skibsstøtte har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst med høringsfrist den 16. juni 2009. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Metal, Danske Maritime, Danmarks Rederiforening og LO.

Organisationerne er generelt positive overfor en genoptagelse af forhandlingerne. Danske Maritime og Danmarks Rederiforening påpeger, at der som udgangspunkt ikke bør stilles ultimative krav fra EU's side for at indlede forhandlingerne. Danske Maritime finder desuden, at det ikke bør accepteres, at forhandlingsparterne forud for forhandlingerne påberåber sig særstatus med deraf følgende ret til undtagelser fra subsidieringsforbuddet.

LO påpeger, at det skal sikres, at ILO-konventionerne om arbejdsmiljø og – sikkerhed samt om arbejdstagerrettigheder overholdes i en kommende aftale.

6. Andre landes holdninger

Der ventes generel opbakning til genoptagelse af forhandlingerne i EU-kredsen. Polen og Tyskland har indledningsvist tilkendegivet, at det er afgørende, at retningslinier for en prismekanisme inkluderes i kommende forhandling om en ny aftale.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark støtter generelt lige og gennemsigtige konkurrencevilkår i skibsbygningsindustrien. Det er i dansk interesse, at priserne ikke holdes kunstigt nede via statsstøtte. På den baggrund er regeringen positiv over for en genoptagelse af forhandlingerne om en international aftale om forbud mod subsidier til skibsbygning. Regeringen finder ikke, der på forhånd bør stilles ultimative krav til indholdet i den endelige aftale. Regeringen findes desuden, at det som udgangspunkt ikke bør accepteres, at forhandlingsparter på forhånd tildeles særstatus med hensyn til overholdelse af de aftalte discipliner.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

En evt. OECD-aftale om forbud mod subsidier til skibsbygning ventes ikke at få lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En evt. OECD-aftale om forbud mod subsidier til skibsbygning ventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet den vil bidrage til at skabe lige og gennemsigtige konkurrencevilkår inden for skibsbygningsindustrien.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

En evt. OECD-aftale om forbud mod subsidier til skibsbygning ventes ikke at få administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere været orienteret om evt. genoptagelse af forhandlingerne.